

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3293/2020. (VII. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.822/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Pálvölgyi László ügyvéd) útján – 2020. február 10-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2020. március 25-én benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte a Kúria Pfv.VI.21.822/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó felperese volt egy adásvételi szerződés létrejöttének megállapítása iránti pernek. Az alapügy tényállása szerint a felperes mint földműves tulajdonostárs elővásárlási jogával kívánt élni egy természetes személy eladó által eladott, szántó, legelő művelési ágú ingatlan tulajdoni hányadára vonatkozóan, melyet a Magyar Állam vásárolt meg. A felperest a Magyar Állam nevében eljáró Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) 2016. október 4-én keltezett levelében arról tájékoztatta, hogy az általa tett nyilatkozatával „nem tudta megelőzni a szerződés szerinti vevőt”, vagyis hogy az indítványozó elővásárlási jogával nem tudott élni; majd az indítványozó 2016. november 8-i keltezésű kérésére 2017. február 7-én arról is, hogy mindennek indoka az volt, hogy az indítványozó által tett elfogadó nyilatkozat nem tartalmazta az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet 68/C. §-a szerinti részarány-tulajdonra vonatkozó nyilatkozatot.
- [3] Az indítványozó 2017. február 17-én keresetet nyújtott be a Kecskeméti Járásbírósághoz, melyben kérte annak megállapítását, hogy az elővásárlási nyilatkozata szabályos volt, és hogy ez alapján közte és a II. rendű alperes eladó között az adásvételi szerződés létrejött. A Kecskeméti Járásbíróság 14.P.20.399/2017/17. számú ítéletében ezt meg is állapította, és kötelezte az illetékes járási hivatalt a felperes tulajdonjogának – a vételár igazolt megfizetését követő – bejegyzésére. Indokolása szerint az NFA által hiányolt nyilatkozat csak az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez kell, magához az elővásárlási nyilatkozathoz nem. Az alperesi hivatkozással szemben továbbá megállapította, hogy a bírósági eljárás kezdeményezésére nyitva álló 30 napos határidő nem telt el, mivel a felperes önhibáján kívüli okból nem tudta igényét érvényesíteni, nem lévén a perindításról szóló döntés meghozatalához szükséges információk (az NFA indokainak) birtokában, így az elévülés az NFA indokainak a felperes számára való megismeréséig nyugodott. A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék 2.Pf.21.493/2017/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokaira tekintettel – helyben hagyta.
- [4] A II. rendű alperes, vagyis az eredeti adásvételi szerződés eladója felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, melynek alapján a Kúria Pfv.VI.21.822/2018/6. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy jogszabálysértő volt az első- és a másodfokú bíróság azon ítéleti megállapítása, hogy az elévülés határideje – annak nyugvása miatt – nem telt el, mivel a határidő nem az NFA indokainak közlésétől, vagyis az NFA második, 2017. február 7-i levelétől, hanem annak a ténynek a felperes (az elővásárlási jogával élni kívánó személy) számára való közlésétől számít, hogy az elővásárlási jog gyakorlására irányuló nyilatkozatot az NFA nem fogadta el. Az NFA levele 2016. október 4-i keltezésű, melynek tartalmát a felperes legkésőbb 2016. november 8-án meg kellett, hogy ismerje, hiszen ekkor kért tájékoztatást az NFA-tól arról, hogy az pontosan milyen indokok miatt nem fogadta el az elővásárlási joga gyakorlásáról szóló nyilatkozatát. Az NFA egyébként sem hatóságként

járt el, indokolási kötelezettség pedig a hatályos jogszabályok alapján egyáltalán nem terhelte. Ha tehát a pontos indokokkal a felperes még nem is volt ekkor tisztában, de azzal tisztában volt, hogy az adásvételi szerződés közte és az eladó között nem jött létre; azaz legkésőbb ettől az időponttól megkezdődött a kereset benyújtására nyitva álló 30 napos határidő. A Kúria ítéletének indokolása szerint az „elővásárlási jogát gyakorló jogosult számára a tulajdonos által kötött és általa elfogadott szerződés hatálytalanságából eredő igények érvényesítésére [...] szabott harminc nap[os] határidő akkor nyílik meg, amikor az ilyen igénye keletkezik, azaz amikor tudomást szerez az elővásárlási joga megsértéséről”. „Föld eladása esetén az elővásárlásra jogosult által elfogadott szerződésnek a szerződő felek által történő teljesítését jelentő bármely körülményről való tudomásszerzéssel megkezdődik az igényérvényesítés határideje.” Mivel a keresetlevél benyújtására rendelkezésre álló határidő jelen egyedi ügyben eltelt, a perindítási határidő nyugvására okot adó körülmény pedig nem merült fel, ezért a kereseti kérelem elkésett. Ennek alapján az NFA indokai valóságtartalmát és jogi megalapozottságát a Kúriának már nem kellett érdemben vizsgálnia; a felperes így pervesztes lett.

- [5] 3. Az indítványozó, a per korábbi felperese a Kúria Pfv.VI.21.822/2018/6. számú ítéletével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a később beadott indítvány-kiegészítésében kérte a támadott ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [6] Az indítványozó érvelése szerint a Kúria értelmezése téves, és ez a hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogai sérelmével járt. Az NFA-nak, függetlenül attól, hogy hatóságként járt-e el, vagy sem, már első levelében indokolnia kellett volna azt, hogy az indítványozó elfogadó nyilatkozatát miért hagyta figyelmen kívül. Azzal, hogy ezt nem tette meg, megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését. A Kúria pedig azzal, hogy ezt az indítványozó felperes terhére értékelte, és nem ismerte el nyugvási időnek azt az időszakot, amely alatt a felperes tisztában volt azon ténnyel, hogy az adásvételi szerződés vevői pozíciójába nem léphet be, de azzal nem, hogy pontosan miért nem teheti ezt, megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmeként hivatkozott az indítványozó arra, hogy a Kúria szerinte nem indokolta kellő mértékben, hogy ítéletében miért tért el az első- és a másodfokú bíróság jogértelmezésétől. Az indítványozó szerint a tényállás alapján egyértelmű, hogy menthető ok miatt nem tudta az igényét határidőben érvényesíteni. Mindezek miatt a „Kúria az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a hivatkozott jogok alkotmányos tartalmával, a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes”. Továbbá: „A Kúria döntése túl szigorú értelmezés irányába mozdult el azzal, hogy nem kívánja meg a [...] döntésre jogosult Magyar Államtól, illetőleg a tulajdonosi jogokat gyakorló NFA-tól, hogy az elővásárlási jognyilatkozattal élő személy felé a döntését indokolt módon közölje, ezáltal hátrányba hozza az elővásárlásra jogosultat.” Ezen jogértelmezés következtében végül az indítványozó „jogorvoslati lehetősége illuzórikussá [...] válik, mivel nem tudhatja, milyen ok vezethet az elővásárlási jogának gyakorlása következtében a szerződéskötés megtagadására”, vagyis az indítványozó szerint a Kúria döntésével sérült a jogorvoslatihoz való joga is.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [8] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így a panasz e tekintetben nem méríti ki az érdemi elbíráláshoz szükséges, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tartalmi követelményt. A többi hivatkozott alaptörvényi rendelkezés tekintetében az indítvány a kúriai ítélet jogértelmezését támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Az indítványozó sérelme abban áll, hogy azon jogkérdés tekintetében, hogy milyen körülmény számít az elévülés nyugvására okot adó helyzetnek, nem ért egyet a Kúria jogi nézetével, és ehelyett inkább az első- és másodfokú bíróság jogértelmezését tartja helyesnek és az ügyében alkalmazandónak. Mivel az indítvány ily módon pusztán a bírósági döntések tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló

alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.

[9] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

[10] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.822/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. június 30.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/253/2020.

